

Debat

Vagn Skovgaard-Petersen: Om udnyttelse af indsamlet materiale

Perspektivet blev begravet i småbekymringer under DHF's diskussion på Askov om status og fremtid for indsamlingsarbejdet omkring de folkelige bevægelser og foreningslivet. I hvert fald for mig tegnede aftenen ikke nogen opfattelse af de næste skridt – ud over bred enighed om så vidt muligt at føre indsamlingen videre i de resterende amter, lidt samarbejde med stationsbyprojektet og udgivelse af registraturer, når tiden var inde til noget sådant.

Sagen er vigtigere og perspektivet større. For første gang har vi nu mulighed for at udnytte et stort og rigt materiale, der kan fortælle om foreningsliv og fælles aktiviteter inden for et amt over en længere periode. Hvor kom ideerne fra, hvordan blev de virkeliggjort, hvilke blev frugtbare, og hvilke faldt til jorden? Hvordan blev organisationerne opbygget? Hvad betød magtkampe, sociale skel, institutionalisering og landsbestyrelser? Det er spørgsmål, der kan stilles ikke blot til andelsforetagender, eksportforeninger og sygekasser, men også til oplysningsforbund, gymnastikforeninger, Indre Mission, »Julens Glæde«, plejehjemsforeninger og Sønderjysk Forening, måske også til Historisk Samfund. Var der lokale kraftcentre, der formede nye opgaver, kunne dialogen trives i miljøet? Alt sammen underlagt hovedspørgsmål om forandring, udvikling og kontinuitet i samspillet mellem mennesker og grupper i en region, f.eks. et amt. Hvad kan vi lære om samfundslivet lokalt?

En kortlægning af forandringerne i det brogede socialliv, der blev båret af foreninger,

kredse og komiteer, vil være en videnskabelig landvinding i studiet af lokalsamfund. Den kan efter min mening kun løses i et nært samarbejde mellem kyndige lokalkendte folk fra amtet og personer, der har indsigt i historie, etnologi og sociologi. Jeg ville anbefale også at inddrage en kunstner. Er det ikke en nærliggende opgave for DHF og et historisk amtsamfund at invitere til et sådant utraditionelt samarbejde – med inddragelse af amtets kulturudvalg allerede i den forberedende og idéstormende fase, hvor spørgsmålet stilles og prioriteres?

Eksperter skal være med – kontakten med Lokalhistorisk Afdeling ved Københavns Universitet turde være nærliggende. Men i øvrigt vil en lykkelig bivirkning være, at det meget omtalte og lidt anstrengte skel mellem folk inden for faget og udenfor vil forekomme ret ligegyldigt over for opgavens ultimative fordring på fornuftige og idérige mennesker med viden og overblik.

Jeg har vanskeligt ved at forestille mig, at private og offentlige kasser selv i en sparetid vil holde sig tilbage, når det gælder løsningen af en historisk opgave med et samfundsfornyende indhold.

Det kan en indsamling af de folkelige bevægelses arkivalier nemlig føre til.

Thorkild Kjærgaard: En bog om dansk økonomisk tænkning i 1700-tallet

For første gang siden H. L. Bisgaard i 1902 udsendte *Den danske nationaløkonomi i det 18. århundrede* er et større afsnit af 1700-tallets økonomiske tænkning blevet gjort til genstand for en samlet behandling.¹ Selve afhandlingen er på 82 s., hvortil knytter sig en »Bibliografi over dansk økonomisk litteratur i det 18. århundrede til 1770« (ss. 89–94). Bogen slutter med et personregister og et sagsregister.

1. Erik Oxenbøll, *Dansk økonomisk tænkning 1700–1770* (Københavns Universitet. Institut for økonomisk historie. Publikation nr. 11 [fejlagtigt angivet som nr. 10]). Akademisk forlag. Kbh., 1977. 107 s. Kr. 41,30.